

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

10416

*Resolució del conseller de Medi Ambient i Territori per la qual es declara un focus incipient de plaga de processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) en la zona nord-est de l'illa d'Eivissa*

Fets

1.- A les nostres illes, la processionària del pi és un insecte al·lòcton i invasor, que causa molts problemes en els ecosistemes forestals de pinars. Els pèls urticants de l'eruga poden produir al·lèrgies i altres complicacions sanitàries en els humans i en els animals domèstics.

2.- La processionària es va detectar per primera vegada a Eivissa l'any 1975, i l'any 2009 es declara com a agent nociu (BOIB Num. 20 de 7 de febrer de 2009), en la Proposta de resolució del Conseller de Medi Ambient per la qual es declara d'utilitat pública les mesures fitosanitàries que s'adoptin per al seu control de l'agent nociu conegut com a processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) a les illes d'Eivissa i Formentera.

3.- D'acord amb l'esmentat, i per a minimitzar la probabilitat que aquesta situació poblacional atípica que hi ha en la zona esmentada s'expandeixi a la resta de l'illa, amb la important repercussió fitosanitària que això representaria, ha de declarar-se l'existència d'un focus incipient de plaga en la zona nord-est de l'illa d'Eivissa.

4.- La gran extensió de les superfícies de pineda potencialment afectades per processionària del pi a l'illa d'Eivissa (25.088 ha) i l'escassa (encara) intensitat dels danys que aquesta causant en aquestes formacions de bosc autòcton fan necessària l'adopció d'actuacions de lluita contra aquesta potencial plaga en masses contínues de pinars en la citada illa.

5.- A causa de la forma explosiva d'aquesta plaga que afecta a totes els pinars de les illes de Mallorca, Menorca, (des de 1942 a Mallorca i 1970 a Menorca), i a Formentera on ha passat de detectar-se a declarés plaga en uns pocs anys (9) des de la seva detecció a l'illa 2007 fins a la seva declaració com a plaga l'any 2016, el potencial que té a l'illa d'Eivissa, pot afectar els ecosistemes de pinars de forma molt greu.

6.- D'altra banda, a més dels greus danys ambientals que la processionària del pi, espècie exòtica i invasora, pot produir sobre els sistemes forestals d'Eivissa (afebliment dels pins adults, afectació al regenerat i masses joves de pinars, pèrdua de la coberta vegetal amb increment dels processos erosius, pèrdua del sòl i increment de la desertificació, modificació de les cadenes tròfiques de diverses espècies de la fauna autòctona, canvis en els processos ecològics de les superfícies forestals afectades, etc.), han de considerar-se les greus repercussions que per a la salut de les persones té la presència de les erugues i bosses d'aquesta plaga. La processionària produeix afeccions urticants i processos al·lèrgics i danys epidèrmics i oculars que poden resultar d'extrema gravetat, especialment per la població infantil o resident a l'entorn de zones amb pins afectats per l'insecte.

7.- D'acord amb el ressenyat, i en funció de la important repercussió sanitària i ambiental que presenta l'existència de l'assenyalada plaga potencial, cal establir la qualificació d'utilitat pública per a la lluita contra les poblacions de processionària del pi a Eivissa, en funció de les següents circumstàncies:

- a) La gran extensió de pinar que es pot trobar afectada per la potencial plaga a l'illa d'Eivissa. (25.088 ha.)
- b) La intensitat dels greus danys que la potencial plaga pot provocar als pinars d'Eivissa.
- c) La necessitat de recórrer a tractaments aeris extraordinaris per a combatre i reduir les poblacions de processionària en les superfícies de pinar més greument afectades.
- d) L'exigència de controlar la creixent propagació de l'agent nociu i dels seus perniciosos efectes sanitaris i ambientals.
- e) La conveniència de limitar l'extensió de l'agent nociu per a disminuir les pèrdues econòmiques i la degradació paisatgística que produeix.
- f) La necessitat d'assegurar la conservació dels recursos naturals dels boscos i espais naturals afectats.

8.- La passada tardor-hivern, el número de bosses detectades va augmentar fins a les 4.813, localitzades totes en la mateixa zona que l'any anterior. Encara que es van eliminar totes les que es van trobar, aquest estiu han augmentat les dades de captures de papallones de processionària en la zona de Santa Eulària del Riu i Sant Joan de Labritja. En concret, en 2020 es van capturar un total de 3.658 papallones capturades amb els 1.506 paranys de feromona repartides per tota l'illa, un 64'57% s'han capturat en aquesta zona.

9.- Sense tenir les dades finals de la campanya de feromones (que s'obtidran el 15 d'octubre de 2021), aquest estiu de 2021, amb les dades de la segona revisió, (2 de 4), s'han capturat 4 vegades més papallones mascle, la qual cosa fa pronosticar un gran augment de captures totals.

10.- S'han celebrat reunions i converses amb les entitats i persones afectades amb l'efecte d'avaluar els danys provocats per l'agent nociu i les mesures necessàries per a procurar el seu control.

Fonaments de dret

1.- La Llei 43/2002, de 20 de novembre, de sanitat vegetal, faculta a les autoritats competents de les Comunitats Autònomes a declarar l'existència d'una plaga a aquest efecte de facilitar l'adopció de les mesures fitosanitàries que s'estimin necessàries per al seu control. En el cas de plagues que no requereixin adoptar mesures de quarantena, la declaració d'existència d'una plaga per una zona determinada a la qual s'hagin d'aplicar mesures fitosanitàries tindrà com a objectiu la reducció de la seva població i la disminució dels seus efectes.

2.- L'article 53 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de muntanyes, obliga als titulars dels monts en compliment del que disposa la Llei 43/2002, de 20 de novembre, de Sanitat Vegetal, a comunicar l'aparició atípica d'agents nocius als òrgans competents de les comunitats autònomes, així com a executar o facilitar la realització de les accions obligatòries que aquests determinin.

3.- Anteriorment a la declaració de plaga s'ha de fer la declaració de focus incipient de plaga.

4.- La Resolució del Conseller de Medi Ambient per la qual es declaren d'utilitat pública les mesures fitosanitàries que s'adopten per al control de l'agent nociu conegut com a processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) a les illes d'Eivissa i Formentera (BOIB núm. 20, de 7 de febrer de 2009), estableix que les mesures fitosanitàries que exigeixen l'ús de mesures extraordinàries no assumibles pels particulars podran ser executades per la Conselleria de Medi Ambient.

5.- L'esmentada Llei 43/2002, de 20 de novembre, de Sanitat Vegetal, contempla com a infracció greu l'incompliment de les mesures fitosanitàries establertes, així com impedir o dificultar el compliment d'aquestes mesures.

6.- La Resolució de 7 de febrer de 2009, abans citada, estableix com a mesures de control, entre altres, l'aplicació aèria i terrestre de productes insecticides biològics o sintetitzats químicament, així com l'eliminació de bosses mitjançant tala i crema o mitjançant tirs d'escopeta.

7.- Els articles 51 i 52 de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Forest, es refereixen, respectivament, al marc jurídic de la sanitat forestal, i a la protecció de les monts contra agents nocius i la vigilància, localització i extinció de focus incipients de plagues.

8.- Els últims informes tècnics del Servei de Sanitat forestal, de 2 de novembre de 2020, 1 de desembre de 2020, 19 de març de 2021 i 27 de setembre de 2021, estableixen la necessitat i oportunitat de la present resolució i recomanen una actuació necessària i immediata a l'illa d'Eivissa amb motiu de la proliferació de la processionària del pi.

9.- Les competències de la comunitat autònoma de gestió de la sanitat forestal i defensa dels equilibris biològics dels ecosistemes forestals corresponen a la Conselleria de Medi Ambient i Territori d'acord amb el Decret 11/2011, de 15 de febrer, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. (BOIB núm. 21, de 15 de febrer).

Proposta de resolució

Proposo al Conseller de Medi Ambient i Territori que dicti una resolució en els següents termes:

1- Declarar l'existència de focus incipient de plaga de processionària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) a l'illa d'Eivissa, sent com a zona d'actuació totes les finques incloses en la zona del terme municipal de Santa Eulària del Riu i Sant Joan de Labritja, dins del rectangle delimitat pels següents vèrtexs, en coordenades UTM, i segons zonificació detallada en l'annex adjunt:

Extrem NW X: 365.400 Y: 4.331.500

Extrem NE X: 380.900 Y: 4.331.500

Extrem SW X: 365.400 Y: 4.316.200

Extrem SE X: 380.900 Y: 4.316.200

2- Establir, de totes les mesures fitosanitàries establertes per l'article 18 de la Llei 43/2002, de 20 de novembre, de sanitat vegetal, les que exigeixen mitjans extraordinaris no assumibles pels particulars i que, per tant, ha d'executar la Conselleria de Medi Ambient i Territori.

3- Aplicar les mesures de control consistents en: Tractament aeri i tractament terrestre (polvorització amb producte fitosanitari, autoritzat pel Ministeri de Medi Ambient); Localització i destrucció manual de bosses mitjançant tala i crema o tirs d'escopeta, aquestes mesures hauran de

realitzar-se en el període comprès entre els mesos de novembre i febrer; Intensificació en la col·locació de paranys de feromones en l'època de juliol a octubre; Increment en la col·locació de caixes niu per a ocells insectívors; Intensificació en la col·locació de caixes refugi o nidals per a quiròpters; Introducció de parasitoids d'ous; Millora i intensificació del Pla sistemàtic d'inspecció ocular; Implantació i seguiment de rodals de Pi canari (*Pinus canariensis*), com a arbres encebo i control. I per a poder intensificar determinades accions, el servei de sanitat forestal ha sol·licitat la creació d'una mini brigada per part de l'empresa pública Ibanat.

4 - La Direcció General d'Espais naturals i biodiversitat, establirà la programació i execució de les actuacions necessàries per a l'aplicació i desenvolupament de la present Resolució. Perquè aquestes siguin efectives, es realitzaran sota supervisió de personal qualificat del servei de sanitat forestal de la Conselleria de Medi Ambient i Territori.

5- D'acord amb la Llei 43/2002, els responsables de tenir en bon estat fitosanitari les masses de pinars són els propietaris, i en cas de no dur a terme les actuacions encaminades al bon estat fitosanitari, se'ls podrà sancionar en aplicació d'aquesta Llei.

6.- Publicar aquesta resolució en el Butlletí Oficial dels Illes Balears i en la pàgina web de sanitat forestal, (<http://sanidadforestal.caib.es>). A més s'ha de comunicar al Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic als efectes previstos en l'article 14 de la Llei 43/2002.

Resolució

Manifestar la conformitat amb la proposta de resolució i dictar resolució en els mateixos termes.

Interposició de recursos

Contra aquesta resolució – que esgota la via administrativa – es pot interposar un recurs potestatiu de reposició davant del conseller de Medi Ambient i Territori, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva publicació el Butlletí Oficial dels Illes Balears, d'acord amb l'article 124 de la Llei 39/2015 d'1 d'octubre del procediment administratiu comú de les administracions públiques i l'article 57 de la Llei 3/2003, de Règim Jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant la sala contenciosa del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears en el termini de 2 mesos a comptar des de l'endemà de la publicació, d'acord amb l'article 46 de la Llei 29/1998 de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa.

Palma, 4 d'octubre de 2021

El conseller de Medi Ambient i Territori

Miquel Mir Gual

El director general proponent

Llorenç Mas Parera

Documentación anexa: Plano de delimitación de la zona de actuación.

Documentació annexa: Pla de delimitació de la zona d'actuació

